

OGNIKO DOMOWE

Gazeta dla kobiet.

Bezpłatny dodatek — wychodzi co tydzień.

Rok 3

CHOJNICE, dnia 17-go stycznia 1926 r.

Nr. 3

LILI.

OBRAZEK Z ŻYCIA WSPÓŁCZESNEGO.

(Dokończenie.)

Wzruszony Stefan w milczeniu tylko uściśnął siostrę. Ale Lili zrozumiała go, położyła głowę na ramieniu brata, i tak oboje patrzeli z bezgraniczną miłością na bladą twarz macochy.

Wkrótce przyszedł lekarz.

Zbadawszy stan chorej, rzekł z rozjaśnioną twarzą:

— Bogu niech będą dzięki. Niebezpieczeństwo minęło, teraz radziłbym tylko bezgraniczny spokój, a wszystko będzie dobrze.

Słowa te wydały się słuchającym radosną muzyką.

Gdy lekarz odszedł, Lili opuściła cicho pokój matki, aby sprowadzić dzieci do domu. Wszedłszy niepostrzeżenie do pokoju Maryli, uśmiechnęła się na widok, który przedstawił się jej oczom. Na dywanie siedziała Maryla z dziećmi, bawiąc się z nimi w plikę. Lutka usadowiła się na młym krzeselisku, trzymając w ręku dużą, prześlicznie wystrojoną lalkę.

Maryla, ujrawszy przybyłą, skoczyła ku niej.

— Przynosisz dobrą nowinę, nieprawdaż? — zawtała, całując ozule przyjaciółkę.

— Zgadzaś — odpowiedziała Lili z blyszczącymi oczyma — niebezpieczeństwo minęło.

Następnie, przyciągawszy do siebie dzieci, rzekła tonem przestrogi:

— Musicie się bardzo spokojnie i cicho sprawać, jak wróciacie do domu, bo mamusia śpi teraz.

— Czy pozwolisz, że pomogę ci pokłaść dzieci do łóżek? — zapytała Maryla.

W jakiś czas potem dzieci spały smacznie w swych łóżeczkach, a obie panienki, usiadłszy na kanapie, rozmawiały cicho.

— Jakaś ty szczęśliwa — szeptała Maryla — za zdroszczą ci teraz twych zajęć. Przynajmniej ci się nie nudzi. U nas niestety, służba wszystko robi, więc dla mnie nie pozostaje ani źdźbła roboty.

Lili ujęła jej głowę w swoje dłonie i spoglądając, jej głęboko w oczy, rzekła:

— A twój ojciec? Czyż nie znalazłoby się czasu jemu w oczem usłużyć.

Maryla spuściła oczy.

— Masz słusność — szepnęła zawstydzona postaram się przynajmniej być lepszą córką niż dotychczas.

Z temi słowy potęgowała ozule Lili i skierowała się szybko ku domowi.

W stołowym pokoju zastała ojca, który siedział przy nakrytym już stole i czytał gazety. Powitałszy przybyłą, rzekł:

— Proszę cię, kochana Marylo, zadzwonić na sianą, aby nalala herbatę.

— Nie trzeba, tatuśku, sama to zrobię! odpowiedziało dziewczę.

Ojciec spoznał na nią ze zdumieniem i sądził, że nie dobrze słyszał. Ale spostrzegł następnie, że Maryla rzeczywiście wzięła się do nalewania herbaty.

Maryla rozprawiała wesoło, usługując ojcu.

I ten, tak zwykle małomówny człowiek, ożywił się niezwykłe. Po skończonym kłosałi rzekł, całując serdecznie córkę:

— Muszę ci przyznać, moja córeczko, że od śmierci twojej matki nie smakował mi tak posiłek nigdy... Nie wdziałem, że ty umiesz być taką gospodynią.

Na to Maryla rzekła ze wzruszeniem:

— Będę się teraz, ojcie, wszelkimi siłami starała, abyś był ze mnie zadowolony. Ale musisz być, tatuśku, z początku cierpliwy, gdyż wszystkiego dopiero będę się uczyła.

— Powiedzże mi teraz, cóż to za dobry duch cię oświecił? — zapytał żartobliwie.

Maryla odpowiedziała szczerze wszystko o Lili, jak się początkowo śmiała z jej przemiany i jak potem sama uległa jej, niewiedząc nawet kiedy. I tak cały wieczór spędzili, opowiadając sobie nawzajem, bo i Maryla usłyszała od ojca wiele o swej nieboszkoce matce, o jej dobroci i zasnam życia.

VII.

Minęło kilka tygodni. Prawnego pięknego jesiennego popołudnia w domu rodziców Lili obchodzone wielką uroczystością. Oto po raz pierwszy pozwolono przejść po ogrodzie matos Lili, tego też dnia rano przyjechała w odwiedziny pani Henryka.

Lili z pomocą Maryli nakrywała śpiesznie do podwieszorku. Po ogrodzie przechadzała się jej matka wraz z rodziną. Ze wszystkich oczów trykała radość.

Spojrzenia pani domu spoczywały prawie ciągle na Lili.

— Ach, matoszko! — jak pięknie jest dziś na świecie, że ty jesteś znów z nami — mówiła uszczęśliwiona.

— Zawdzięczam to głównie tobie, najdroższa córeczko! — odpowiedziała matka.

— Może pojedziesz, Lili do mnie na pewien czas dla wypoczynku? — zapytała ciotka pół żartem, a pół seryo.

— Nie odrzekła — dziękuję ci, cioteczko, jest mi już zbyt ciężką kuracya u ciebie!

— A więc rola księżniczki z bajki nie negi cię już, moja Lili? — zapytała dalej nawpół żartem ciotka Henryka.

— O, zupełnie! — zawołała Lili wesoło — wzięć bym tysiąc razy z wyosajną śmiertelniczką, dobrą i kochającą córką... Wiem teraz, że szczęście leży w pracy i poświęceniu się dla dobra ukochanych!...

Matka.

O Matko!

Słowo to wielkie, powiedzisz mi, koun
Z serca nie zerwie się serdeczynom szlochom,
nie weńni w życie śród burzy i gromu,
jest westchnieniem gdzieś uleci płochem?

Ozy na Twa, Matko, oltarze z płomieni
nie złoty miłość każdy uścisk bratni,
k: żdą tęsknotą, co się w czystych mieni
brylantych łez — i krzyk swój ostatni?..

Zdrowaś bądź Matko, boć jest pełna łaski,
w Tobie Bóg dał przyrzeczenie wieczne,
że będą rodzić się cudowne blaski
w człowieczej duszy — jasne i słoneczne..

Oto syn dzisiaj w Twym czywa łonie
i wola na Cię o boleści rodzenia.
ku małej główce pochyla się skronie:
pierwsze Twe, Matko, spełnione marzenie..

Lecz odwróć kartę... patrz, jak drżąca nóżką
pierwszy krok czynię z weselością pustą —
Ty świętą karmisz mię ohleba okruszką,
której zabraknie może Twoim ustom..

Biegam i krzyżuję i krzyżuję i skaczę,
i ja się śmieję i życie się śmieje —
i gdy zabawka się stłucze, to płaczę —
Ty tylko patrzysz w moje przyszłe dzieje..

Ty tylko czuwasz, Ty — i nikt już więcej..
krew mi Twa łono, a pierś dała życie —
nie wiem, kto mógłby ukochać goręcej
tę młodość moją w wiosennym rozkwicie..

Zdrowaś bądź matko, boć jest pełna łaski,
bo w Tobie Bóg dał przyrzeczenie wieczne,
że będą rodzić się cudowne blaski
w człowieczej duszy — jasne i słoneczne..

Żnów odwróć kartę... ćwierć i więcej wieka
już przeminęło — i dziś duch mój stary,
może, gdy m stracił nadzieję człowieka,
Matko! do Ciebie nie utracił wiary!

Z miłości szalem wyrażam Twe imię —
o Matko! slyszysz? bo Twój syn Cię wola!
niechajże miłość go w ramiona przyjmie:
radość podzielił, ból ukrócił zdola..

A gdy mi zgorzkniał ludzkiej pychy jadem
kpiący pjaną w czarze życia trunku,
schylony idę Twych nóg bosych śladem
po ust matczynych jeden pocałunek..

Zdrowaś bądź Matko, boć jest pełna łaski,
bo w Tobie Bóg dał przyrzeczenie wieczne,
że będą rodzić się cudowne blaski,
w człowieczej duszy — jasne i słoneczne..

W obronie zdrowia.

Z dawna już higieniści wstępowali przeciwko
zwyczajowi osławiania się uważając go za wysocę nie
hygieniczny, szczególnie gdy chodzi o dzieci, na które
w ten sposób przenoszą stary zarazki chorób.

Wychodząc z tego założenia mokotowska okręgo-
wa kom'sja sanitarna swego czasu wystąpiła do miejs-
kiego wydziału zdrowia z wnioskiem o wyjednanie w
ministerstwie oświaty i wyznań rel. zakazu osławiania
się w szkole.

Pomysł ten powstał oczywiście ze względów sani-
tarnych. Zauważono, że w szkołach, żeńskich zwłaszcza,
za często odają się uczniowie sa sobą przy witaniu
się i żegnaniu, a także uczennice odają po rękach na-
uczycielki i kierowniczkii szkół. Zwyczaj ten sprzyja
ogromnie szerzeniu się chorób zakaźnych.

Wydział zdrowia najzupełniej poważnie potrakto-
wał wniosek komisji sanitarnej. Sprawa skierowana
została do sekcji higieny szkolnej miejskiego wydziału
oświecenia i kultury do zsoptajowania.

Mimo wszelkich racji natury higienicznej sanitar-
nej walka z tym i temu podobnymi zwyczajami jest
zbyt trudna, prawie beznadziejna.

Akcja taka jednak ograniczona do zwyczajów w
w szkołach ma raczej bytu i może być w pewnym stop-
niu skuteczna. W każdym razie zupełnie łatwo przy-
dzie wypełnić zwyczaj osławiania nauczycielek po rękach,
co niezależnie od względów higienicznych jest
nie właściwe.

Rady dla gospodyń

Pielęgnowanie rąk.

Przedewszystkiem nie należy niszczyć rąk robotą,
która da się wykonać w rękawiczkach; para luźnych
zamszowych rękawiczek, lub specjalne rękawiczki gu-
mowa powinny zawsze być pod ręką i używane przy
paleniu w piecach, zamiataniu słowem przy
robotcie, przy której ręce się kurzą.

Drugim warunkiem utrzymania rąk w porządku
jest to, żeby o ile możności nie zostawić rąk wilgot-
nych: należy je do sucha wycierać, bo od wody, która
w nie wsiąka, grubiej i ozerwieńleją. Po skończonem
robotcie natrzeć ręce cytryną i ruchem podobnym,
jak przy myciu rozprowadzić sok po całej ich powierz-
chni. Po chwili skóra wchłonie sok cytrynowy. Ter-
az należy przystąpić do masowania palców. Każdy
z nich kolejno ująć pierwszym i drugim palcem prze-
ciwnej ręki i walcować od nasady palca ku górze.
Dotychczas do paznokcia ścinając go mocno, żeby mu
nadać formę wypukłą i masować palec od paznokcia
ku nasadzie. Ruch ten powtórzyć kilkakrotnie, poczem
rozstawić palec i dużym palcem jednej ręki masować
dłoń drugiej, uciskając ją mocno i posuwając się coraz
dalej, gopki całą powierzchnię kilka razy starannie
się nie przegnacie.

Po masażu umyć ręce w ciepłej wodzie z doda-
niem kilku kropel gliceryny i trzeć je mydłem, wyszo-
rować je niezbyt twardą szachtką po obu stronach,
a następnie wysuszać dokładnie wiochatym ręcz-
nikiem

Z kolei trzeba zająć się paznokciami. Prze-
de-wszystkiem nigdy nie należy ich obcinać, a tylko pilo-
wać ostrym pilnikiem, nadając przez spilowanie boków
formę migdałka. Po ukończeniu tej czynności wziąć
na koniec paleczki drewnianej trochę wazeliny i odpy-
chać nią skórki przy nasadzie paznokcia, a po chwili,
gdy skórka zmięknie, tą samą szachtką, umaczaną w
w alkoholu, łatwo się ją usunie, odkrywając paznokcie
w całej jego długości.

Oszczędny chrust czyli faworki.

4 cale jaja, 4 łyżki cukru, 4 łyżki mąki, 4 łyżki
kru i w te ubite jaja wnieść mąki tyle ile wejdale,
powinna wejść kwarta. Dodać pół łyżki młodego ma

sta i kieliszek araku, rozwałkował jak ra'lenie i zaraz smażyć, żeby nie obeschły. Najlepiej zrobiona farwarka, jeśli poleżą i obeschną, nie będą rosły i będą miedane. Z tej proporcji powinny być trzy duże półmiski. Smażać powinno wyjść 2 funty. Zaraz po usmażeniu wyjmować na bibułkę. Jak oblażą, kłaść na półmisku i obсыпать cukrem z wanilią.

Suflet z jabłek.

Upiec 6—8 jabłek kuchennych kwaśnych i prze-fasować je przez sito. Gdy zupełnie ostygną, wziąć dwie szklanki przetartej masy, dokładnie szklankę cukru 6—8 białek, trochę wanilii i bić na łożu, lub w zim-nie, aż zupełnie zbieleje. Nasmarować półmisek cie-niutko masłem, ułożyć stożkowato masę i wstawić do gorącego pieca na 25 minut. Gdy się ładnie zrumieni, podać prędko na stół, bo opadnie, jeśli za długo trzymać w piecu.

Jak poznać dobrze dzierzynę?

Zwierzyna potrzebuje wielkiej uwagi przy kupnie, gdyż wiek i świeżość ważną odgrywają rolę. Zające najlepsze są roczne, starsze, choć grubsze i większe nigdy tak dobre nie będą. Zająca młodego poznaje się po przednich skokach, które z łatwością łamać się powinny, po grubych kolanach, po krótkiej krępszej szyi. Dla większej pewności trzeba naderżnąć słuchę zająca, jeżeli drą się jak rękawiczka — to młode, stary ma uszy twarde jak rzemień. Kuropatwy najlepiej poznaje się po kolorze łapek, nóżki młodych są żółtawe, starych zupełnie stalowe, twardsze i grubsze. Zwierzyna nie powinna być zbyt rostrzelona, bo miejsca zakrawione najszybciej ulegają zapusciu.

Przechowanie cytryn.

Cytryny można przechować bardzo długo, ułożyć-wy je w słoju i zalaszyć zimną wodą. Wodę należy, zmieniać co trzy, cztery dni.

Guziki przy palce.

Jeśli się obca, aby guziki do palta były mocno przyszyte, należy podłożyć po lewej stronie kawałek skórki za starej rękawiczki pod miejsce, na któ-rem guzik ma być przyszyty.

Zima.

Wiele zawiąta i nieczuła zima
W haniebnie srogim rygorze nas trzyma.
Nie potługuje chłopu i niewieście
W tem zecnem mieście.

Chociaż w kosztowne futro się obleczesz,
Onej złościny zgola nie ucieczesz:
Mróz cię dopadnie, szczypta, a kole,
Mimo sobole.

Z tej to przyczyny rodzaj białogłowiaki
Szpetne czerwone uszki ma i noski,
Jako ten, który... (zmiłknij muze płocha)
W trunku się kocha.

W tych utrapieniach wyglądamy tedy
Jakoby właśnie jakie Samojeży,
Kto jedno żywie, pomrukuje z cię...
Do pieca wzdycha.

Męzowakie mieszki zima wypatrosza.
Zima i ofców oskubuje z grosza.

Kwili niewlasta, że jej trzeba szatek,
Składaj podatek.

Okrutno zimo! Błagamy z lamentem,
Ludzkiego rodu nie zamroz zaszczętem!
Toż dość nas mrozić srogie w tem tu mieście.
Serca niewieście...

Jak powinny postępować młode mężatki!

Dzielić przykazani, jakie powinna zachować każ-
da żona, jeśli chce utrzymać przy sobie męża, są na
następujące:

1. Kochaj twego męża całym sercem.
2. Daj mu wolność wychodzenia i powracania.
3. Zwracaj się do niego pieszczotliwie.
4. Proś, a nie żądaj, "a wówczas spełnia mąż chętnie każde życzenie, — nota bene — w miarę moż-ności.
5. Pozwól mu grać, palić i pić w domu, jeśli znajduje w tem przyjemność.
6. Karm go dobrze.
7. Ubraj się najlepiej dla męża, a nie dla obcych.
8. Nie mów o interesie w domu.
9. Staraj się o dobre zdrowie dla siebie, ponie-
waż dobry stan zdrowia wpływa dodatnio na całą naturę.

Niewolno.

Młoda młodość zakrył w mroki,
Wiek przemarniał, zniszczył życie,
Serce zakut w żal gąbki,
W bólu zamartwied ciękowi.

Można szczerście zdeptać w szale,
Stracić wiarę w złud istnienie,
Ciszy ducha nie znać wcale,
Lżać i cierpieć nieskończenie.

Lecz nie wolno z życia pługą
Się wyprzągać, by w ślimaczej
Tkwić skorupie i jak długi
Nić żywota — gnąć w rozpacz.

I nie wolno — by myśł pługą,
Zdolna niecić wielkie czyny,
Zatraciła swoje piętno,
Zapadając w snu głębiny.

Bo nie wolno myśleć tylko
Wciąć o sobie i żyć swoim
Życiem własnem, wrząc chwilką,
I nie spierlić czoła znojem.

I szapnien — że, kto niemi
Tej chce swąd się dobrym synem —
Dług siłami tu wszystkimi
Musł spłacić jej — swym czynem!

Rozmaitości.

Tajne zapasy kogutów w Piotrogradzie.

W pewnym ustronnym domu w Piotrogradzie odkryła milicja bezpieczeństwa przybytek niedozwolonej zabawy, jakiej oddawali się piotrogrodzcy obywatele. W odznaczonych godzinie południowej gromadzili się w domu, przeważnie w dzień świąteczno-amatorski kogucich zapasów. Na małym podwórku, (tępo onem wysokim parawanem, zbudował impresario kogucich zapasów krąg z napiętych sieci rybackich. Tam wpuszczono rozjątrzoną parę kogutów, które podejmowały natychmiast walkę na śmierć i życie, dającą widcom emocjonalną zabawę. Także rodzaj totalizatora istniał na miejscu, ulubienicy oryginalnego sportu stawiali na swoje koguty, wygrywali a wygrywali lub przegrali. Sędzia i totalizator rozstrzygał o wygranej lub przegranej. Szampionem „ciężkiej wagi” był czerwony kogut, zwany „Ozmanem”. Przedsiębiorca zapasów kogucich i jego goście zostali pociągnięci do odpowiedzialności sądowej.

Kobiety sowickie chcą trzech mężów.

W jednej z fabryk państwowych w okolicy Piotrogradu, — zwołane zostało zebranie pracujących tam kobiet, — specjalnie dla rozstrzygnięcia następującego „zasadniczego” zagadnienia:

„Ilu mężów powinna mieć kobieta?”

Po krótkiej dyskusji okazało się, że w zebraniu istnieją dwa obozy.

Kobiety niezamężne twierdziły, że każda obywatelka powinna mieć trzech mężów, gdy tymczasem zamężne były zdania, że wystarczy jeden, i że tego jednego nie może być więcej, żadna inna, nawet niezamężna kobieta.

Ponieważ obie strony mocno obstawały przy swoich twierdzeniach, i dyskusja przeciągała się bez końca postanowiono uchwalić następującą „kompromisową” rezolucję:

„Zasadniczo każda kobieta powinna mieć jednego męża. Dopuszczalne jest jednak posiadanie dwóch i trzech mężów przez te kobiety, które udowodnią komitetowi fabrycznemu, że jest im to rzeczywiście potrzebne (!) Posiadanie więcej, niż trzech mężów jest niedopuszczalne”.

W jaki sposób ten dowód ma być przeprowadzony — nie wiadomo, — jak również nie porusza raz jeszcze zagadnienia skąd brać tych mężów w bolszewji, gdzie, jak wiadomo na 1000 mężczyzn — przypada 1800 kobiet.

Wesoły kącik.

Josek znał ojca.

— Uważaj! Jeżeli naprzykład, twój ojciec, po trzy tysiące złotych na rok na dziesięć procent, to wiele weźmie za pół roku procenta?

— To on weźmie tysiąc złotych.

— Ależ tej prostej arytmetyki nie znasz!

— Arytmetyki to może nie znam, ale mojego ojca... to ja znam!

Jak można zostać posłem.

W tych dniach został wybrany posłem do angielskiej izby gmin J. W. major Hills. Więcej niż półowie głosów otrzymał p. major od wyborców-kobiet. Skąd te fawory?

Oto p. major w swej odezwie do wyborców (czyż) obiecywał:

„Zapewnić mogą panie, iż o ile zostaną wybrane, a konserwatyści utrzymają się jeszcze 6 miesięcy u steru rządów, poświęcą jedwabne stania”.

Trudno się oprzeć kuszącej wymowie podobnego programu wyborczego.

Samouk.

— Tatusiu, co jest samouk?

— To taki człowiek, który jest swoim własnym nauco-cielem.

— No tak, ale jak on sam daje sobie w skórę?

Wróżby karnawałowe.

— Powiedz mi Zosiu jaki będzie karnawał tego-roczny?

— Prawdopodobnie bezpartyjny.

— Co to znaczy?

— To znaczy?

— To znaczy, że przy obecnej goliźnie znów nie będzie można liczyć na dobrą partję.

Dewelopy dzi-elece.

— Józio—mówi nauczycielka w szkole — podobno twoja matka ma dyferyt?

— Tak jest, proszę pani nauczycielki.

— W takim razie mógłbyś dostać od matki tej chęroby i zarazić całą klasę.

— O, nie, proszę pani, to jest moja macocha ja jeszcze nigdy od niej nic nie dostałem.

Jak poseł.

— Jak się miewa małżonek pani?

— Obecnie po redukcji prowadzi on prawie taki sam żywot jak poseł.

— Co to znaczy?

— Bo po ośmiu dniach nic nie robi i z konieczności musi się trzymać dyety.

Komu lepiej?

— Wiesz, Antek, że ja chciałbym koniecznie zostać szcferem. A ty?

— Ja wolałbym lotnikiem.

— Dlaczego?

— Bo takiemu lepiej. Jak szofer kogo przejadzie, to zaraz jawia się policja, a tam w górę niema policji.

W szkółce.

— Komu winnaś mój ołopcie, największą wdzięczność? Nie wiesz? To powiedz mi, kto żywi waszą rodzinę?

— Przeważnie sklepikarz na kredyt panie profesorze.

W szpitalu.

Doktor do chorego: — A co ci dali na śniadanie?

— Jajko i trochę wina.

— Kontent byłeś?

— Niebardzo. Wolałbym małą odmianę.

— Naprzykład.

— Zeb, jajko było młode, a wino stare, oś kiedy rzecz miała się właśnie odwrócić.

Męki Tantała.

— Proszę ojca, co to są męki Tantała?

— Męki Tantała? To jest chę podatnika, ażeby zrozumieć jakikolwiek nasz rodzinny formularz podatkowy.

Jednakowo.

— Nie wiesz, mój mętu co lepiej działa — merze czy góry?

— Jak na moją kieszeń, to jednakowo.

Redaktor naczelny: Leon Formański
Redaktor odpowiedzialny: Stefan Tobolski
Drukarnia i nakładem drukarni „Dziennika Pomorskiego”
w Chojnie